

Shabbos, 9 Adar 2, 5782–Friday, 15 Adar 2, 5782

Shabbos

9 Adar Sheni, 5782

Parshas Vayikra, Parshas Zachor

On this day

Today marks the anniversary of the Friediker Rebbe's arrival in the United States for the second time (in 5700/1940), signifying the culmination of his miraculous escape from the Nazi inferno and the transfer of the center of Chassidus Chabad to *chatzi kadur hatachton*.

Things to do

- The Rebbe urged that this day be utilized to increase in spreading Torah, especially Chassidus, throughout the globe.¹

Krias Hatorah

- Two Sifrei Torah are removed from the *aron kodesh*.² In the first Sefer Torah, seven *aliyos* are read in Parshas Vayikra. The second Sefer Torah is then placed next to the first one,³ and Chatzi Kaddish is recited. This is followed by *hagbah* and *gelilah* of the first Sefer Torah.⁴
- From the second Sefer Torah, Parshas Zachor (*Ki Seitzei 25:17-19*) is read for *maftir*. This is

followed by *hagbah* and *gelilah* of the second Sefer Torah.⁵

- According to most Poskim, the *kriah* of Parshas Zachor is *min hatorah*.⁶ Therefore, when listening, have in mind to be *yotzei* your obligation.⁷
- There is a *machlokes haposkim* whether women are obligated to hear Parshas Zachor.⁸ The Rebbe once mentioned that it has become customary for women to go to *shul* and hear this *parshah*.⁹
- The *baal korei* reads *zeicher zecher Amalek* (first *zeicher* and then *zecher*).¹⁰
- The *haftorah* of Parshas Zachor is then read. The *haftorah* begins with the words *Ko amar Hashem (I Shmuel 15:2)*.¹¹

Tuesday

12 Adar Sheni, 5782

Things to do

- Although tomorrow is Taanis Esther, as long as you have not yet gone to sleep, you may eat until *alos hashachar*.¹²

5 לוח כולל-חב"ד.

6 שו"ע אדה"ז סי' רפב סט"ז.

7 משגיב סי' תרפה סק"ד. וכן הקורא צריך לכוון להוציא כל השומעים בקריאתו (משגיב שם).

8 ראה הנסמן ב'שבח המועדים' עמ' 131.

9 משיחת פ' זכור תשמ"ג.

10 ספר-המנהגים עמ' 72.

11 ספר-המנהגים עמ' 33.

12 ראה סידור אדמוה"ז 'סדר ספירת העומר', שהצום מתחיל בעלות השחר. וראה הנסמן בהתקשרות, גיליון רפב עמ' 18 הע' 4.

1 משיחת ט' אדר ה'תש"ג, סה"ש תשי"ג ח"א עמ' 332. וראה גם בשה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 544, תנש"א ח"א עמ' 361, והתועודיות' תשמ"ה ח"ב עמ' 1321.

2 רצוי לגלול את ספר-התורה השני לפרשת זכור קודם תפילת שחרית, כדי למנוע 'יירחא דציבורא' (לוח דבר-בעתו).

3 שערי-אפרים שערי י ס"ב.

4 לוח כולל-חב"ד.

Wednesday

13 Adar Sheni, 5782 · Taanis Esther

☑ Things to do

- Do not rinse your mouth in the morning (as is usually done before reciting *birchos hashachar*).¹³
- For more fast-related laws, see below, “*Hosafos*.”
- On a fast day, it is customary to increase in *tzedakah*, in quantity as well as in quality (by giving it in a cheerful and pleasant manner).¹⁴

Shacharis and Selichos

- The congregation does not recite Aneinu by Shacharis. The *chazzan*, however, recites Aneinu during *chazaras hashatz* (as a separate *berachah* between Goel Yisroel and Refaeinu).
- Selichos are recited during Tachanun, after the paragraph *Ledavid eilecha Hashem nafshi esa* and before Avinu Malkeinu.
- New editions of Tehillas Hashem feature Selichos in a seamless format. See below, “*Hosafos*,” for the correct order of Selichos according to the pages of the older editions of Tehillas Hashem.
- Selichos are followed by the long Avinu Malkeinu, *Va'anachnu lo neda*, Chatzi Kaddish, and *krias hatorah*.
- For more on Shacharis and Selichos, see below, “*Hosafos*.”

Krias Hatorah

- Vayechal* is read during both Shacharis and Minchah.

13 שו"ע ס' תקס"ז ס"ב. 'ספר-המנהגים עמ' 1. המצטער מאי-רחיצת הפה, יש לדון להקל לשוטפו בנוזל שאינו ראוי כלל לשתייה.

14 לקו"ש חכ"ע ע' 470, מכף החיים או"ח סתקס"ו סקט"ו ושי"ג. וראה תו"מ תשנ"ט ח"ב ע' 460: "כדאיטא בספרים שבוים התענית יש ליתן סכום הסעודות לצדקה", ובהערה 35 שם "ומהטעמים לה - שהרי מה שאינו אוכל ושותה ביום התענית - אין זה כדי שסכום הסעודות יישאר בכיסו, ואח"כ ישתמש בו לענייני חול, אשר, עם היותם ענייני חול של יהודי, שהם בוודאי בתכלית הכשרות כו, אין זה דומה כלל להעילוי דקדושת הצדקה".

- The congregation recites aloud the *pesukim* of *Shuv meicharon apecha, Hashem Hashem Keil rachum vechanun* (until *venakei*), and *vesalachta*, followed by the *baal korei*.¹⁵
- For more on *krias hatorah*, see below, “*Hosafos*.”

Machatzis Hashekel

- Before Minchah, give *machatzis hashekel*¹⁶ by giving to *tzedakah*¹⁷ three half-coins of the established currency of the current time and place.¹⁸ (In the United States, use three half-dollars.)
- In places where half-coins are uncommon (such as in the United States), the *gabbaim* prepare three half-coins for the community to use. Acquire the half-coins by placing money into the plate or pushka in their stead and then lifting them. Give the half-coins to *tzedakah* by depositing them back into the plate or pushka.¹⁹
- There is a widespread custom to give *machatzis hashekel* on behalf of each family member.²⁰
- Children should be encouraged to give *machatzis hashekel* using their own money. Parents should help them do this, and make sure they have sufficient money left over for their personal needs.²¹
- If you did not give *machatzis hashekel* before Minchah today, give it before the *megillah* reading on Purim morning.²²

15 שערי-אפרים שער ח סעיף קז.

16 היום: ספר-המנהגים - מנהגי פורים. לפני מנחה: לוח כולל-חב"ד, ע"פ הרמ"א ס' תרצ"ד ס"א ממרה"ל.

17 ובפרט לבית-הכנסת ובית-המדרש, שהם בדומת המשכן והמקדש - משיחות שי"פ שקלים תשכ"ד ותשמ"ב. אך אין בזה ח"ו משום שלילת נתינת צדקה זו לעניים כפשטותה, ראה סה"ש תשי"ג ח"א עמ' 303 (לקוטי שיחות ח"א עמ' 182, וסה"ש תנש"א ח"א עמ' 320) - 'אוצר מנהגי חב"ד' [להלן: 'אוצר'] חודש אדר (נדפס יחד עם מגילת אסתר ושערי מגילה, הוצאת 'היכל מנחם', ירושלים תשס"ב), עמ' רג. כשמניחים הגבאים קערה, רצוי לציין בה במפורש לאיזו מטרה נותנים בה.

18 רמ"א שם.

19 ע"פ 'שבח המועדים' עמ' 139.

20 מג"א ס' תרצד סק"ג מנהגות מיימוניות, כף החיים שם ס"ק כז, 'דרכי חיים ושלוש' ס' תתמ"ג, שיחת תענית אסתר תשמ"ט - 'אוצר' עמ' רג. - ולכאורה כאשר הם נותנים בעצמם, אין האב צריך לתת עבורם.

21 שיחות-קודש תשנ"ב ח"ב עמ' 787. ובספר-המנהגים שם, שהאדמו"ר נותן מחצית-השקל גם בעד הרבנית ובנים ובנות קטנים, ע"כ. וכמו ששינו (שקלים פ"א מ"ה) "אם שקלו - מקבלים מהם".

22 לוח כולל-חב"ד, פורים. לדעת המג"א ס' תרצ"ד זהו זמן נתינתה לכתחילה.

Minchah

- After Ashrei and Chatzi Kaddish, *Vayechal* is read from the Torah. The one who receives the third *aliyah* also serves as *maftir*, reading *Dirshu Hashem behimatz'o*, followed by three *berachos* (until *magen david*). Chatzi Kaddish is not said between *shlishi* and the *haftorah*.
- After the *haftorah* is read, the Sefer Torah is returned to the *aron kodesh* and Chatzi Kaddish is recited, followed by Shemoneh Esrei.²³
- Say Aneinu in Shema Koleinu where indicated (unless you are not fasting). See below, "*Hosafos*," for the laws that apply if you forgot to say Aneinu.
- The *chazzan* says Aneinu as a separate *berachah* between Goel Yisroel and Refaeinu. He also says Birchas Kohanim.
- We don't say Tachanun and Avinu Malkeinu, due to it being Erev Purim.

Divrei Kivushin

- The Rebbe revived the custom of saying *divrei kivushin* (words that arouse the listeners to *teshuvah*) after Minchah on fast days. Wherever possible, at least a few words of inspiration should be shared, or a relevant chapter of Tehillim should be recited.²⁴
- If this cannot be arranged, at least reflect on the theme of *teshuvah* as it relates to this day, and Hashem will consider these thoughts as having been verbalized.²⁵

Wednesday night

14 Adar Sheni, 5782 Taanis Esther · Purim night

☑ Things to do

Maariv

- It is customary to wear Shabbos clothing on Purim (for married men—a [silk] *kapote*).²⁶
- Say Ve'al Hanissim during Maariv. (See below, "*Hosafos*," for the laws that apply if you forgot to say Ve'al Hanissim.)
- Shemoneh Esrei is followed by Kaddish Shalem and the reading of the *megillah* (see below). If the *minyan* did not yet recite *kiddush levanah*, they should do so before reading the *megillah*.²⁷ (This year, tonight is the last night to recite *kiddush levanah*.) The *megillah* reading is followed by *Ve'atah kadosh*, Kaddish Shalem (omitting the stanza of *Tiskabel*), and Aleinu.²⁸
- Although the main Purim meal will take place tomorrow, a meal should be eaten tonight as well.²⁹ If the meal includes bread, say Ve'al Hanissim when *bentching*.³⁰ (See below, "*Hosafos*," for the laws that apply if you forgot to say Ve'al Hanissim.)
- If possible, refrain from eating before the *megillah* reading.³¹

The Megillah Reading

- If one reads the *megillah* as a story that took place long ago and does not apply to their life

26 נהגו בדורות הקודמים בהרבה מקהילות חב"ד, ובדורנו בבית חיינו, ובשנים האחרונות נתפשט המנהג בין חסידי חב"ד בכל מקום, ללבוש בפורים בגדי יום-טוב. וי"א שהרבי הורה כך באחת משיחותיו (למרות שמנהג זה בספר-המנהגים הוא הראשון ממנהגי האדמו"ר ש"אינם הוראה לרבים") - 'אוצר' עמ' רנד. 'התקשרות' גיליון לו עמ' 14, עיי"ש (במשנה-ברורה וכך-החיים סי' תרצ"ה הביאו שיש ללבוש בגדי שבת מבערב. וכן משמע בספר-המנהגים שכתב זאת לפני נתנת מחצית השקל. ראה גם 'התועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 439).

27 ע"פ 'שבח המועדים' ע' 141.

28 לוח כולל-חב"ד.

29 רמ"א סי' תרצ"ה ס"א.

30 אבל לא 'מגדול', 'אוצר' עמ' רעז.

31 ראה הפרטים בזה במשנה ברורה סו"ס תרצב.

23 לוח כולל-חב"ד.

24 לקוטי-שיחות כרך כ' עמ' 352, ושי"נ.

25 לקוטי-שיחות שם.

today, one does not fulfill their obligation. (*Torah* of the Baal Shem Tov, quoted in *Likkutei Sichos*, vol. 6, p. 189)

- The *megillah* should be folded³² into three sections.³³
- When listening to the *berachos* and *kriah*, have in mind to be *yotzei* your obligation.³⁴
- Even failing to hear a single word or *possuk* may prevent you from being *yotzei*. If this happens, say the missing word(s) from your *megillah* or Chumash until you catch up to the *baal korei*.³⁵
- We make noise when Haman's name is mentioned with an appellation, such as *ha'agagi* or *hara*.³⁶
- The listeners read the following *pesukim* out loud (followed by the *baal korei*): *Ish yehudi* (2:5), *U'Mordechai yatza* (8:15), *Layehudim* (8:16), and *Ki Mordechai hayehudi* (10:3).³⁷
- Additionally, when reaching the words *chamesh meios ish* (9:6), say from *chamesh meios ish* until (and including) the word *aseres* in one breath. This is followed by the *baal korei*.³⁸
- Rustle the *megillah* when saying *ha'igeres hazos* (9:26) and *igeres hapurim hazos hashenis* (9:29).³⁹
- After completing the *megillah*, the *baal korei* recites the *berachah* of *Harov es riveinu*. Do not speak until he completes the *berachah*.⁴⁰ Next, say Shoshanas Yaakov and roll up your *megillah*.⁴¹

- See below, "*Hosafos*," for additional *halachos* and *minhagim* that apply when reading or listening to the *megillah*.

Thursday

14 Adar Sheni, 5782 · Purim day

Things to do

- The *simchah* of Purim is much greater than the *simchah* of Yom Tov.⁴²
- If possible, refrain from eating before the *megillah* reading.⁴³

Shacharis and the Megillah Reading

- We don't say Tachanun.⁴⁴
- Say Ve'al Hanissim during Shemoneh Esrei. (See below, "*Hosafos*," for the laws that apply if you forgot to say Ve'al Hanissim.)
- Shemoneh Esrei is followed by Chatzi Kaddish and *krias hatorah*. The *parshah* of *Vayavo Amalek* is read. (The *baal korei* reads *zecher zeicher Amalek*, first *zecher* and then *zeicher*.⁴⁵) This is followed by Chatzi Kaddish, *hagbah*, and *gelilah*.⁴⁶
- If you did not hear Parshas Zachor on Shabbos, you can be *yotzei* by listening to the *kriah* of *Vayavo Amalek*.⁴⁷
- *Krias hatorah* is followed by the reading of the *megillah*.⁴⁸ (See above and below, "*Hosafos*," for the relevant *halachos* and *minhagim*.)
- When listening to the *berachah* of

32 ש"ע ס"י תר"צ סעיף ז', וראה כף-החיים שם ס"ק קב.

33 ספר-המנהגים.

34 לוח כולל-חב"ד.

35 ראה ש"ע ס"י תר"צ ס"ג-ו ונ"כ, משנה-ברורה שם ס"ק יט.

36 ספר-המנהגים שם, וש"נ.

37 הרבי הפגין הנאה וחי"ך בשעה שהילדים היו מרעישים ב'הכאת המן', וכמה פעמים דיבר בשיחותיו נגד הגבאים החוששים מ'בילבול הילדים ומגבילים אותם, וכן נגד המכים 'בעל כרחם' בקול דממה דקה... ('אוצר' עמ' רנז).

38 לוח כולל-חב"ד.

39 'לוח כולל חב"ד', כף-החיים ס"י תר"צ ס"ק צו מכן-אישי-חי. וראה 'אוצר' שם.

40 ספר-המנהגים שם. (במג"א ס"י תר"צ ס"ק יז מס' מטה-משה, ועוד - 'האגרת הזאת' בלבד).

41 לוח כולל-חב"ד.

42 לוח כולל-חב"ד.

43 תורה-אור צחא, ספר-המנהגים שם ובעמ' 38, וש"נ ועד"ו באג"ק ח"כ עמ' קסז.

44 ע"פ משנה ברורה (תרצ"ב ס"ק טו), כף החיים (שם ס"ק לו), נטעי גבריאל (פ"ב ס"א), ובפרט בהתאם למנהגו בקשר לשופר ולולב (קונטרס 'בירורי מנהגים - מועדים' להרב שבתני ש"י פרידמן, צפת תשס"ו עמ' 181, עיי"ש).

45 סידור אדה"ז לפני 'למצח'.

46 ספר-המנהגים עמ' 72, והביאור באריכות בהערה שם.

47 לוח כולל-חב"ד.

48 מג"א ס"י תרפה.

49 לוח כולל-חב"ד.

Shehecheyanu, have in mind that it also applies to the mitzvos of *mishloach manos*, *matanos la'evyonim*, and the Purim feast.⁴⁹

- After the *megillah* reading, say Ashrei and Uva Letzion. Kaddish Shalem is recited, and the Sefer Torah is returned to the *aron kodesh*. Continue with *Beis Yaakov* and complete *davening* as usual.⁵⁰

Mishloach Manos and Matanos La'evyonim

- The minimal obligation of *mishloach manos* is to send two portions of food or drink (or one food and one drink⁵¹) to one friend.⁵² The portions must be edible in their present state.⁵³
- The minimal obligation of *matanos la'evyonim* is to give two presents to two poor people, one to each.⁵⁴
- It is ideal to send additional *mishloach manos* and give added *matanos la'evyonim*, beyond the minimum requirement.⁵⁵ It is better to add in *matanos la'evyonim* than to add in *mishloach manos* and the Purim feast.⁵⁶
- See below, "*Hosafos*," for more on *mishloach manos* and *matanos la'evyonim*.

Purim Customs

- It is customary to eat *hamantashen* on Purim.
- It is customary for children to wear costumes on Purim.⁵⁷ Care should be taken to ensure that all costumes reflect the proper *Yiddishe* and *chassidische* spirit.
- In many places it is customary for children

to act out the Purim story. Parents should emphasize to their children that it is inappropriate for a Jew to behave like a *rasha* such as Haman, even for a short while. The child acting out Haman's part should be aware that he/she is only doing so because someone must fill that position, not because they are comfortable with it and enjoy it.⁵⁸

Minchah, the Purim Seudah, and Maariv

- We *daven* Minchah early, followed by the *seudah*.⁵⁹
- Say Ve'al Hanissim during Minchah. (See below, "*Hosafos*," for the laws that apply if you forgot to say Ve'al Hanissim.)
- The *seudah* should begin before *shekiah*.⁶⁰
- It is proper to study Torah for at least a few minutes⁶¹ before beginning the Purim *seudah*.⁶²
- It is customary to eat *kreplach* during the meal.⁶³
- On Purim one must drink wine beyond his habit.⁶⁴ However, it is better to refrain from doing so if this will result in inappropriate behavior or lack of proper respect for a mitzvah.⁶⁵ It should be noted that the *gezeirah* of not drinking more than four shots of *mashkeh* seems to apply to Purim as well.⁶⁶
- Say Ve'al Hanissim when *bentching*, even if it is

58 בלקוטי-שיחות כרך ל"א עמ' 279 נדפסה שיחה שבה דיבר הרבי נגד מה שילדים משחקים בהתלהבות את תפקיד 'המן', לשם פרסים וכדומה (והסביר שאין זה חינוכי שלפי-שעה בגלל פרסים מתנהגים כגוי ח"ו). בדף "המעשה הוא העיקר" שיצא לאור והודבק על לוח המודעות בבית חיינו, נעתק הנושא לשליה מוחלטת של תפקיד זה, והגיב על כך הרבי: "אם כן - אין זו הצגה כלל", והכוונה שאי-אפשר בלא"ה, אבל יש לעשות זאת רק "ביקול ענות חלושה".

59 ספר-המנהגים שם, ולוח כולל-חב"ד, משו"ע או"ח תרצ"ה ס"ב בהג"ה.

60 הרמ"א שם כ' שרוב הסעודה צ"ל ביום, אבל אצל רבותינו רק התחילה ביום, ועיקרה היה בליל ט"ו - שיחת פורים תשי"ט.

61 רק מעט, כדי ליימשך בלימודו וישכח לקיים מצוות סעודת פורים - 'שערי-המועדים - פורים' סי' י.

62 רמ"א שם.

63 ראה ספר-המנהגים עמ' 58, 'אוצר' עמ' רעז.

64 שו"ע סי' תרצ"ה ס"ב וברמ"א.

65 קצשו"ע סי' קמב ס"ו.

66 בשיחה הראשונה ע"ד גזירת המשקה (ש"פ שמיני תשכ"ג, תו"מ חלק ל"ו עמ' 352 ואילך, וש"י) אמר הרבי שאינו רוצה לגזור גם על פורים, אבל בשיחת י"ב תמוז תשכ"ה (ס"ט, תורת מנחם כרך מד, טע"ף כח, וכן בהקלטה): "אפילו כשמגיעה התועודות... לא יותר משלוש כוסות... בין בשבת יום-טוב... ובין פורים", וכן בשיחת פורים תשמ"ב (סמ"י, התועודות ח"ב עמ' 975), ובשיחת ש"פ תצהו תש"נ (התועודות ח"ב עמ' 372).

49 לוח כולל-חב"ד.

50 לוח כולל-חב"ד.

51 משנ"ב סי' תרצ"ה סק"כ.

52 שו"ע סי' תרצ"ה ס"ד. והאדמו"ר מקיים זאת לשלושה אנשים (מאכל ומשקה), [שהיו כהן, לוי, ישראל].

53 שו"ע סי' תרצ"ה ס"ד ומג"א שם סק"א.

54 שו"ע סי' תרצ"ד ס"א.

55 לוח כולל-חב"ד, משו"ע סי' תרצ"ד ורמ"א סו"ס תרצ"ה.

56 רמב"ם פ"ב מהל' מגילה ה"ז.

57 כמובא בשו"ע, רמ"א או"ח סו"ס תרצ"ו, שבשביל מנהג זה התירו כמה עניינים.

already after nightfall (as long as you have not yet *davened* Maariv).⁶⁷ (See below, “*Hosafos*,” for the laws that apply if you forgot to say *Ve'al Hanissim*.)

- The Rebbe encouraged participating in a *farbrengen* after the Purim *seudah*, carrying the *simchah* and *achdus* of Purim into Shushan Purim.⁶⁸
- Care should be taken not to forget to *daven* Maariv. The Rebbe once mentioned that the Rema would go from house to house at the end of Purim and remind the townspeople to daven Maariv.⁶⁹

Thirty Days Before Pesach

- Purim marks the beginning of the 30-day preparation period preceding Pesach.⁷⁰
- Begin studying the *halachos* of Pesach.⁷¹
- Start giving *maos chitim*, providing Pesach provisions to those in need.⁷²
- Refrain from eating matzah.⁷³
- When handling *chametz*, make sure it does not get stuck somewhere in a way that will make it difficult to remove before Pesach.⁷⁴

Friday

15 Adar, 5782 · Shushan Purim

Things to do

- In Yerushalayim (and other walled cities from the time of Yehoshua bin Nun), Purim is observed today.
- We don't say Tachanun.⁷⁵
- Increase in festivities and *simchah* today as well.⁷⁶
- The joy of Chodesh Adar should continue in the days following Purim, in a continuously increasing measure. (*Likkutei Sichos*, vol. 4, p. 1274)

Hosafos

Taanis Esther, 5782

Fasting

- One who is ill (even if not dangerously so), pregnant, or nursing is exempt from fasting this fast.⁷⁷
- You may wake up early to eat or drink before *alos hashachar*, provided that you stipulated (at least in thought) before going to sleep that you will do so. (Wash *negel vasser* first, even if you will be going back to sleep. If you will remain awake, also say *birchos hashachar*). If you usually drink upon awakening, you do not need to stipulate for drinking.⁷⁸

Shacharis and Selichos

- The *chazzan* should only recite Aneinu as a

67 ש"ע אדה"ז סי' קפח סעיף יז.

68 סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 303. בספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 351 הציע הרבי לערוך ג' התועודויות בקשר לימי הפורים, כדי שיהיו באופן של 'חזקה' עיי"ש.

נוהגים לשיר 'האָפּ קאַזאַק' (ספר-הניגונים, ניגון כד) - שיחת פורים תשל"ב. לפעמים נזכר פורים בין הזמנים שבהם ניגנו את ניגון 'ארבע הבבות' של אדה"ז (שם, ניגון א). הרבי ציווה בקביעות לנגנו לקראת סיום התועודויות הפורים, ואחריו 'ניע זשוריצי'. פעמים שציווה לנגן גם 'קול ביער' (שם, ניגון כג) - 'אוצר' עמ' רצב-ג.

69 ראה שיחות קודש תשל"ז ח"א ע' 450 וע' 608, מספר "לב העברי" ח"א בתחילתו.

70 ש"ע אדמוה"ז סי' תכט ס"א.

71 ש"ע אדמוה"ז סי' תכט ס"ג. והיינו ל' יום לפני הפסח, משה-ברורה שם סוס"ק ב בשם אחרונים, כף-החיים ס"ק ג בשם מחזוריים. ובפרט בישיבה, כולל-אברכים ובית-מדרש - ראה ערוך-השולחן שם ס"ו.

72 ראה 'התועודויות' תשמ"ב ח"ב עמ' 977, תשד"מ ח"ב עמ' 1280, תשמ"ח ח"ב עמ' 303, תנש"א ח"ב עמ' 399, 339, ועוד.

73 אג"ק כרך ח עמ' שיט.

74 ש"ע אדמוה"ז סי' תלו ס"ג.

75 סידור אדה"ז לפני 'למנצח'.

76 לוח כולל-חב"ד, ע"פ ש"ע סי' תרצ"ו ס"ג, רמ"א סי' תרצ"ה ס"ב. ובשיחות-קודש תשכ"ז ח"א עמ' 482 איתא, שכיוון שצ"ל לפנים משורת הדין, צריך שתהיה הרבה שמחה, עיי"ש.

77 ש"ע סי' תקנ ס"א. קש"ע סי' קכא ס"ט.

78 ש"ע סי' תקס"ד ונ"כ.

separate *berachah* if three of the congregants are fasting, and another seven have eaten less than the *shiur*.⁷⁹ Otherwise, he should recite it during Shema Koleinu.⁸⁰

- Selichos are recited standing,⁸¹ especially the sections of Ashamnu, Shema Koleinu, Avinu Malkeinu, and the Yud-Gimmel Middos Harachamim.
- The following is the correct order of the Selichos according to the pages of the older editions of Tehillas Hashem:⁸²
 - קוה קיונו - כתאות נפש (ע' 359)
 - כרחם אב על בנים - ועל עמך (ע' 345)
 - אלוקינו ואלוקי אבותינו, אדם בקום - יעמוד ליהודים⁸³ (ע' 359-360)
 - א-ל מלך יושב על כסא רחמים - לכל קוראין⁸⁴ (ע' 344)
 - כי עמך מקור חיים - כאשר דברת לאמר (ע' 360)
 - כרחם אב על בנים - ועל עמך (ע' 345)
 - אלוקינו ואלוקי אבותינו, אתה הא-ל - על כסא רחמים (ע' 360-361)
 - א-ל מלך יושב על כסא רחמים - לכל קוראין (ע' 344)
 - במתי מספר⁸⁵ (ע' 163-362)
 - א-ל מלך יושב על כסא רחמים - לכל קוראין (ע' 344)
 - זכור רחמיך⁸⁶ - אתה תענה ה' אלקינו⁸⁷ (ע' 349-347)

- משיח צדקך - השתא בעגלא ובזמן קריב⁸⁸ (ע' 351-350)

Krias Hatorah

- *Vayechal* is only read if a minimum of three congregants are fasting.⁸⁹
- One who is not fasting should not be called up to the Torah.⁹⁰ However, if you were called up and don't want to publicize that you aren't fasting, you may accept the *aliyah*.⁹¹

Aneinu

- If you forgot to say Aneinu (and you already said Hashem's name at the end of the *berachah*), say Aneinu at the end of Elokai Netzor, before the second *Yihiyu leratzon*, omitting the ending (*Boruch atah Hashem ha'oneh* etc.).⁹²

Purim, 5782

Ve'al Hanissim

- Do not skip Ve'al Hanissim to be able to answer Kedushah or Modim.⁹³
- The following laws apply if you forgot to say Ve'al Hanissim when *davening*:
- If you remembered before saying Hashem's name at the end of the *berachah*, go back and say Ve'al Hanissim.⁹⁴
- If you remembered after saying Hashem's

79 ספר-המנהגים עמ' 45.

80 משנה-ברורה ס' תקס"ו ס"ק יג.

81 מובא מס' קיצור של"ה.

82 ע"פ לוח כולל-חב"ד, ספר-המנהגים עמ' 53, וליקוט טעמים ומקורות' מ"כ אדמו"ר נשיא דורנו הנדפס בסוף 'סדר הסליחות על-פי מנהג חב"ד'.

83 בפיוט זה, בבית ד"ה "מקשיב דבר שקר", נדפס אצלנו: "סדר להשתמש בשונים..." (וכן בסידור אוצר התפילות, בניקוד שונה), ולכאורה צ"ל: "סרר" [מלשון "בן סורר ומורה"]. כמ"ש בסידורים: יעב"ץ (המקור, הוצאת אשכול ח"ב עמ' תקכ"ז) ועבודת ישראל (עמ' 619).

84 בסידור 'תורה אור' עמ' 372, בסליחות דשני וחמישי, תענית ציבור וכי - נדפס בו "כמו שהודעת", וכן צולם בסידורי תהלת ה' הישנים (וכ"ה בסליחות שבסידורים: סידור ונציא רפ"ד (סהב), סידור האריז"ל לר' אשר (קא), יעב"ץ, עבודת ישראל ואוצר התפילות). ואילו במחזור השלם וב'סליחות - מנהג חב"ד' (כבסידור האריז"ל לה"ר ש' מרשקוב (קדא)), נדפס תמיד "כהודעת". בגיליונות קודמים של התקשרות כתבתי לתקן זאת גם בסליחות שבסידורים, וכן תוקן בסידורי 'תהלת ה' החדשים בהוצאת קה"ת ארה"ק, אך העירוני שבהקלטות מתפילת הרבי בסליחות לעשרה בטבת ניתן לשמוע בבירור "כמו שהודעת" (התחת הש"י) במבטא רבינו ניכרת למדי), ויש לבדוק בשאר התעניות.

85 פיוט מסוג 'פזמון'. בסוף 'פזמון' ברובם המכריע של סליחות הנדפסות - חוזרים חלק מחרוזת הראשון בין חרוז לחברו' ובסוף הפיוט חוזרים את כל החרוז הראשון (הערה 4 וליקוט טעמים ומקורות' ה"ל), אך במראות-קודש מתענית-אסתר ברור שהרבי חזר את כל החרוז הראשון גם בין כל בית ובית.

86 וצ"ל בו "פקדנו בישועתך" בלא ו', כבפסוק, וכן נדפס בסליחות - מנהג חב"ד'.

87 כשמגיעים לשמע קולנו, פותחים הארון ואומרים פסוק אחר פסוק, חזן וקהל, עד הפסוק 'אל תעזבו ולא

עד בכלל. אחרי "אתה תענה, ה' אלוקינו" סוגרים הארון, מדלגים "או"א... אשמנו... שרנו...", כיוון שכבר אמרו זאת בסדר התפילה (ס' המנהגים עמ' 53). הרבי בהיותו ש"ץ היה מדלג גם 'הרשיענו ופשענו', כנראה מפני שגם זה (חלק מן ה) וידוי.

88 בקטע א-ל רחום שמך, כשעבר הרבי לפני התובה, היה אומר תמיד "למען אמיתך, למען ברכתך", וכן בכלום ('סליחות' החדשות, הוצאת קה"ת אה"ק, וכנוסח אדה"ו ב'הושענא. למען אמיתך"). בנוסח יעננו צ"ל: "דרך לרצות" (אג"ק ח"ב עמ' קסב, ודלא כנדפס בסידורים ובסליחות, גם בחדשים). באמירת "עננו" מסיים הש"ץ בקול רם במקומות המופסקים בנקודותיים (:), דלא כמנהג העולם (אוצר מנהגי חב"ד, אלול-תשרי, עמ' כח). במניין של הרבי נהגו תמיד לנגן 'רחמנא דעני' בסיום הסליחות (ספר-הניגונים, ניגון רמז).

89 ספר המנהגים ע' 45.

90 ש"י ע"י תקס"ו ס"ו בשם יש מי שאומר, והובא למעשה בשו"ת צמח-צדק (שער המילואים ח"א ס"י י, ובמהדורת תשנ"ד א"ח ס"י קי). במשנ"ב ס"ק כ הביא מסידור דרך-החיים דה"ה למי שאין בדעתו להשלים התענית, ויש מקילין בזה (שערי-אפרים ש"א ס"ט ר"ק במקום צורך גדול, ובשו"ת שואל-ומשיב תיגא ח"ב ס"י נה וש"ת אפרקטא דעניא ע"ז מקילין בכלל, ולכאורה כן משמע משו"ת הצמח-צדק ה"ל).

91 לוח כולל-חב"ד בצום גדליה, ממשנה-ברורה ס' תקס"ו סוף ס"ק כא ושו"ת מנחת-אלעזר ח"ב ס' עד.

92 לוח כולל-חב"ד, צום גדליה.

93 ספר המנהגים עמ' 71.

94 ש"י ע"י תרפ"ב ס"א.

name, do not go back.⁹⁵

- The following laws apply if you forgot to say Ve'al Hanissim when *bentching*:
- If you remembered before saying Hashem's name at the end of the *berachah*, go back and say Ve'al Hanissim.⁹⁶
- If you remembered after saying Hashem's name, when reaching *Harachaman hu yizakeinu*, add:
הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו
בימים ההם בזמן הזה, בימי מרדכי וכו'
and then continue with *Harachaman*.⁹⁷
- If you remembered after finishing *bentching*, do not go back.

The Megillah Reading

- Women are obligated to hear the *megillah* as well, both at night and by day. If they are unable to come to *shul*, arrangements should be made for the *megillah* to be read for them at home.⁹⁸
- Children who are old enough to listen quietly should also be brought to *shul* to hear the *megillah*.⁹⁹ If bringing young children to *shul*, make sure they sit quietly and only make noise at the appropriate times.¹⁰⁰
- When reading the *megillah*, open the *megillah* before saying the *berachos*.¹⁰¹
- If you have already heard the *megillah* and are reading it for others, one of the listeners should (stand¹⁰² and) recite the *berachos*. If this is not possible, say the *berachos* on their behalf.¹⁰³

95 שו"ע סי' תרפ"ב ס"א. סי' תרפ"ג ס"ב. ובט"ז סי' תרפ"ב ס"ק ג' וא"ר שם ס"ק ב' כתבו שכל-שכן שמי ששכח בתפילה יאמר קודם יהיו לרצון האחרון "יהי רצון מלפניך שתעשה לנו נסים ונפלאות כמו שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי...".

96 שו"ע סי' תרפ"ב שם.

97 שו"ע סי' תרפ"ב שם. סידור אדה"ז. ובראש-חודש, יקדים לזה 'הרחמן הוא יחדש' משום דתדיר קודם - יד אפרים, משנ"ב וכה"ח שם.

98 קצשו"ע סי' קמ"א ס"ז.

99 שו"ע סי' תרפ"ט ס"ו ומג"א סק"א.

100 משנ"ב סי' תרפ"ט סק"ח.

101 פרמ"ג סי' תר"צ משב"ז סק"י. משנ"ב שם סק"ו.

102 ע"פ שו"ע אדה"ז סי' ח ס"ג.

103 ע"פ 'שבח-המועדים' עמ' 146.

(This applies when reading for women as well.¹⁰⁴)

- Do not speak until you have finished reading the *megillah*. If you spoke between the *berachos* and the *kriah*, the *berachos* must be repeated.¹⁰⁵
- Have in mind to be *motzi* the listeners.¹⁰⁶
- Be careful to read each word accurately, as a change in pronunciation may prevent the listeners from being *yotzei*.
- When reaching the *possuk Balaylah hahu* (6:1), raise your voice.¹⁰⁷
- In 8:11, read *laharog ule'abed* and then *velaharog ule'abed*.¹⁰⁸
- In 9:2, read *ve'ish lo amad bifneihem* and then *ve'ish lo amad lifneihem*.¹⁰⁹
- If less than ten men are present, do not say the *berachah* of *Harov es riveinu*.¹¹⁰ However, you may recite it without *shem u'malchus*.¹¹¹
- If there is not enough time to finish reading the *megillah* before *shekiah*, you may still read it without the *berachos* until *tzeis hakochavim*.¹¹²

Mishloach Manos and Matanos La'evyonim

- Some Poskim are of the opinion that *mishloach manos* must be sent via a *shliach*.¹¹³ This can be fulfilled by sending them with a child.¹¹⁴

104 ברמ"א סי' תרפ"ט ס"ב, מג"א סי' תרפ"ב ס"ק ה' ופרמ"ג בא"א שם ועוד, פסקו שיברכו "לשמוע מגילה", והפ"ח סי' תרפ"ט (ובליקוטים) חולק ע"ז וס"ל שחייבות גם בקריאה ויברכו כרגיל.

105 ע"פ 'שבח-המועדים' עמ' 145.

106 לוח כולל-חב"ד.

107 מהרי"ל, הובא במג"א סי' תר"צ סק"ז.

108 ספר-המנהגים שם, 'אוצר' עמ' רנח, ושי"נ.

109 ספר-המנהגים 'אוצר' שם.

110 רמ"א סי' תרפ"ב סוס"א. ולדעת הבי"מ מסיק בכף-החיים סי' תר"צ ס"ק קכד' שגם היחיד מברך. וכי שכן פסקו הא"ר, מאמר-מרדכי וכן-איש-חי, וכ"פ גם הערוך-השלחן (תרפ"ב ס"ה, גם כמנהג העולם). אבל למעשה, ככתוב בס' המנהגים, רק האדמו"ר מברך גם ביחיד לפניו ולאחריו, הן בלילה והן ביום.

111 ע"פ 'שבח-המועדים' עמ' 144 הערה 14.

112 שו"ע סי' תרפ"ז ס"א ונו"כ.

113 ראה שדי-חמד 'אסיפת דינים' - מערכת פורים' סוס"ו, מובא בלקוטי-שיחות כרך ל"ג עמ' 118 ועוד, וכן באחרונים.

114 אך א"צ כדון שליחות ממש, וכמובא בסה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 302 ולהלן שמנהג ישראל לשלוח מנות ע"י התינוקות. וראה גם 'אוצר' עמ' עדר.

- Women (from the age of bas mitzvah) are also obligated to send *mishloach manos* and give *matanos la'evyonim*.¹¹⁵
- Men should send *mishloach manos* to men and women should send to women. However, men may give *matanos la'evyonim* to women and vice versa.¹¹⁶
- Boys and girls who have reached the age of *chinuch* should fulfill the mitzvos of *mishloach manos* and *matanos la'evyonim* themselves.¹¹⁷ Furthermore, even if you are in doubt if a certain child has reached the age of *chinuch*, he/she should fulfill these mitzvos as well.¹¹⁸
- If there are no poor people available on Purim to whom *matanos la'evyonim* can be given, set aside money for this purpose and distribute it when the opportunity arises.¹¹⁹ Nowadays, there are many organizations that accept online donations (both before and on Purim) that will be distributed to the poor on Purim day.

115 רמ"א סי' תרצ"ה ס"ד.

116 רמ"א שם.

117 לקו"ש ח"ד עמ' 1285. ח"א עמ' 321-322.

118 לקו"ש ח"א שם.

119 שו"ע סי' תרצ"ד ס"ד.

ג פרקים ליום

Shabbos

הלכות מכירה
פרק כח-ל

Sunday

הלכות זכיה ומתנה
פרק א-ג

Monday

פרק ד-ו

Tuesday

פרק ז-ט

Wednesday

פרק י-יב

Thursday

הלכות שכנים
פרק א-ג

Friday

פרק ד-ו

פרק אחד ליום

Shabbos

הלכות פרה אדומה
פרק ו

Sunday

פרק ז

Monday

פרק ח

Tuesday

פרק ט

Wednesday

פרק י

Thursday

פרק יא

Friday

פרק יב

ספר המצוות

Shabbos

מל"ת רנב

Sunday

מל"ת רמה

Monday

מל"ת רמה

Tuesday

מל"ת רמה

Wednesday

מל"ת רמה

Thursday

מ"ע רלו

Friday

מ"ע רלו